رسمی شود

وزیر فوائد عامه - بنده تصور میکنم بعد از آنکه مخصوصاً قید میشود که باید هویت کمپانی یاشخص صاحب امتیاز بیاید بمجلس اعطای امتیاز هم قهراً از روزی است که مجلس رأی میدهد

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسید یعقوب - عرضی ندارم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - ماده پنجم

(بتفصیل ذیل قرائت شد)

ماده پنجم - صاحب امتیاز ملزم است که ظرف بااضاء ومبادله امتیازنامه معادل صدی وپنج سرمایه که برای خرید کارخانه لازم است درتجارتخانه معتبری که وزارت مالیه تصدیق نماید بودیعه بگذارد و حق ندارد مبلغ مزبوررا مأخوذ نماید مگراینکه کارخانه را دائر کند چنانچه در رأس موعد معین کارخانه تأسیس نشده باشد علاوه برآنکه امتیازملغی است ودیعه مزبورنیز متعلق بدولت خواهد بود

تبصره - صاحب امتیاز میتواند بجای امانت گذاردن وجه نقد ضامن معتبری که وزارت مالیه تصدیق کند معرفی نماید ضامن باید متقبل شود در صورت عدم تاسیس کارخانه درمدت معینی وجه مقرر را کارسازی نماید.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسید یعقوب - موافقم

بعضی ازنمایندگان - مخالفی ندارد

رئیس - ماده ششم

(باین ترتیب خوانده شد)

ماده ٦ - صاحب امتیازمتعهد است که همه ساله عشر عایدات کارخانه چراغ برق را منتهاتادوماه ازسال بعد گذشته به اطلاع وزارت مالیه به بلدیه قانونی محل تأدیه نماید درصورتیکه بلدیه قانونی تشکیل نشده باشد وزارت مالیه عایدات مزبوره را بانظارت حکومت محل بمصارف شهر خواهد رسانید.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسید یعقوب - بازهم همین مسئله راکه آقای شیروانی تحت نظر آوردند بنده هم عرض میکنم عوائد شهری جزوعوائد عمومی نیست.

چراغ برق که درشهرها واقع میشود عوائدش جزو عوائد خود شهراست وبنده عقیده‌ام این است که عبارت (باطلاع وزارت مالیه) باید برداشته شود چون بلدیه در تحت نظارت وزارت داخله است وباید نوشته شود

(باطلاع وزارت داخله) تمرکز عایدات ربطی باینجا ندارد که عوائد بلدیه وشهرهم برود جزو عایدات مملکتی. این مربوط بوزارت داخله وبلدیه است

رئیس - آقای اخگر

(اجازه)

اخگر - در اینجا ذکرشده است که اگربلدیه دارد بدهند به بلدیه واگر بلدیه قانونی وجودنداشته باشد باطلاع حکومت خرج شهرمیکنند دراینصورت بنده نمیدانم چه عیبی دارد؟

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات واصله راجع باین ماده بکمیسیون رجوع میشود

ماده هفتم

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده هفتم - فروش یارهن یا هرقسم معامله دیگری که امتیاز را باتبعهٔ خارجه منتقل تواند نمود اکیداً ممنوع وموجب الغاء امتیاز وضبط کارخانه و وتمام متعلقات آن خواهد بود

رئیس - مخالفی ندارد

(گفتند خیر)

رئیس - ماده هشتم

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده هشتم - استفاده از آبشارها و آبهای عمومی برای قوه المحرکه یك مول بشرایط مخصوص وموافقت وزارت فوائد عامه خواهد بودو در آن صورت حقوق دولت بمیزانی که کمتر از آنچه در ماده شش تعیین گردیده منظور خواهدشد

رئیس - آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - بنده میخواستم تذکربدهم که کلمه (این) قبل از امتیاز زیاد است و باید نوشته شود امتیاز نامه بین دولت و صاحب امتیاز

رئیس - آقای آقا ضیاء

(اجازه)

آقاضیاء - موافقم

رئیس - آقای افسر

افسر - عرضی ندارم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - بنده متأسفانه از حکمی که معین میشود خیلی وحشت دارم برای اینکه بنده یك وقت ندیدم که رأئی بنفع دولت یا مملکت بدهند این است که پیشنهاد می کنم ناشورای دولتی تشکیل نشده است

درموارد اختلاف در فهم قانون هر اختلافی مابین صاحب امتیاز ودولت واقع شدرجوع بکنند بکمسیون مجلس یعنی بکمیسیون مربوطه این امر اگر راجع بوزارت فوائد عامه است بکمیسیون فوائد عامه و اگر راجع بوزارت داخله هست بکمیسیون داخله

بنده فوق العاده باین مسئله اهمیت می‌دهم و حقیقة ازحکم وحشت دارم مثل کسی که ازروی کاکاسیاه میترسد

جمعی ازنمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - ماده واحده حالا موقوش است خوانده می‌شود

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - وزارت فلاحت وتجارت وفوائدعامه مجازاست که امتیازانحصاری چراغ برق رادرشهرها بهریك ازاتباع داخله یاشرکتها و مؤسساتی که دارای تبعیت ایران باشندبر طبق مواد ذیل واگذارنماید.

رئیس - آقای طهرانی

(اجازه)

آقا شیخ محمدعلی طهرانی - بنده چندان اعتراضی به این ماده ندارم ولی متأسفانه مجلس دوره پنجم تشکیل وتأسیس شده است وهنوزاکثر وکلاء (بنده خودم را عرض میکنم) نمیدانیم چه امتیازاتی به داخله یا خارجه در این مملکت داده‌ایم و صورت امتیازات هیچ معلوم نیست

درحالتی که درخاطردارم که دردوره اول آقای مشیرالدوله وزیر بودندوصورت امتیازات را تقاضا کردم بدهند ایشان هم صورت امتیازات رسمی را دادند و این قدری طول نکشید که مجلس راتوپ بستند صورت امتیازات را چاپ کردند ومنتشر کردند.

بنده اینجا می‌بینم امتیاز چراغ برق برای شهرها میخواهند از این شهرهایکی شهر تهران است

این کارخانه چراغ برق که الان در طهران هست آیارسمی است؟ اگرداشته است پس چرا بازی در میآورند؟

ازیك طرف بلدیه را مجبورمیکنند واین قدرپول میگیرند واز آنطرف مردم را هرشب درصدمه ازحیث نبودن چراغ برق می‌اندازند اگرامتیاز ندارد پس چرا هست؟

اگرامتیاز دارددیگر چرا اینجاذکر میکنند چراغ برق را درشهرها به اتباع داخله بدهند

ازاین جهت خواستم این بیانرا ایشان بکنند به‌بینم چطور است وگمان میکنم که آن امتیاز هم رسمی نباشد واگر هم باشد کاملا برخلاف مواد آن عمل شده است.

مخبر - راجع باین موضوع بخصوص بنده عرض نمیکنم ولی عرض میکنم آنهائی که داخل عمل هستند اگر امتیاز نامه نداشته باشند هیچ نمی‌توانند داخل درعمل شوند.

بنابراین شما میتوانیدمراجعه بفرمائید البته آنچه راکه مجلس اجازه داده است یا اشخاصی مطابق قانون حقوقی داشته‌اند معلوم است یك تأسیسات وسوابقی هم هست که مربوط به‌قبل است البته آنها هم در حدود قانون مراعات شده است ولی حالا چطور دولت میتواند یك امتیازی بدون این که به مجلس بیاورد بکسی بدهد

تمام این زحماتی که کشیده شده برای این است که امتیاز را با تصویب مجلس بدهند و راجع به‌امتیازات گذشته هم ممکن است مراجعه بفرمائید اگر اعتراضی دارید سؤال بفرمائید که فلانجا که مشغول عمل هستند امتیاز دارندیانه‌دارند؟

آنوقت البته میآیند مطابق دوسیه و سابقه جواب میدهند و اعتراضشان رفع میشود.

رئیس - آقای شیروانی موافقند؟

شیروانی - بلی

جمعی ازنمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته میشود بشور ثانی در این مواد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. جلسه ختم می شود جلسه آتیه روزسه شنبه سه‌ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم بقیه دستور امروز.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

(مجلس سه‌ربع بعدازظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورایملی

سید محمد تدین

منشی — منشی

م شهاب — علی خطیبی

جلسه ۲۴۳

صورت مشروح

مجلس روزسه شنبه ششم بهمن ماه سنه یك هزاروسیصد و چهار مطابق یازدهم شهر رجب سنه یك هزار و سیصد وچهل وچهار ۱۳۴۴

مجلس دو ساعت قبل از ظهر

بریاست آقای تدین تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم یك شنبه چهارم بهمن ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند)

رئیس - آقای دکتر محمد خان مصدق

(اجازه)

دکتر محمدخان مصدق - قبل ازدستور عرض دارم.

رئیس - آقای افسر

افسر - بعد از صورت مجلس عرض دارم.

رئیس - آقای افشار

افشار - در صورت مجلس عرضی ندارم.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - قبل از دستور اگر فرصت رسید عرض دارم

رئیس - آقای زعیم

زعیم- دردستور عرض دارم

رئیس- آقاسیدیعقوب

آقا سیدیعقوب-لایحه‌را که وزیردا خله برای زیادتی و کلا آورده بود یکی راجع به‌بندرلنگه بودویکی‌هم راجع به کلدانی هابندرلنگه‌بگوش‌بنده‌نخورد.

رئیس- راجع به بندر لنگه شفاهاً اظهار کردند که عقیده دارند برای آنجاهم یک‌نفرمعین شود. نسبت بصورت مجلس اعتراضی‌نیست؟

(اظهاری‌نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

جمعی ازنمایندگان-دستور.

دکتر محمدخان مصدق -بنده‌قبل از دستوریک‌عرضی‌دارم.

رئیس-آقای‌دکتر محمدخان‌مصدق

(اجازه)

دکتر محمد خان مصدق - مدرك مذاکراتی که بنده نسبت بچاه‌نفت درجلسه قبل نمودم فقط صحبت‌هائی بود که‌درخود مجلس بین نمایندگان محترم در اطراف قضیه‌میشد.

چون بنده‌اطمینان‌کاملی به مسموعات نداشته و بموضوع هم فوق‌العاده اهمیت می‌دادم خواستم مذاکرات خود را روی خواب‌قرار بدهم تا آقای وزیر فوائدعامه خودشان حقایق‌را برای اطلاع آقایان نمایندگان محترم وبنده بفرمایند تا اینکه بالاخره بمذاکرات جلسه‌قبل‌منتهی گردید وهمان فرمایشات ایشان بنده‌را کاملا‌متقاعد نمود.

ولی دیروز مدارکی‌دست بنده‌رسیده که حقایق‌راکاملا روشن می‌نماید واصل قضیه این است که در شهر صفر ۱۲۹۷ هجری فرمانی راجع به چند فقره معادن سمنان‌و دامغان از قبیل‌سرب ذوغال سنك و مس - وگوگرد- ونفت کویر خوربیان بملکیت حاج‌علی‌اکبر امین معادن صادر می‌شود که تا ده سال از مالیات معاف و بعد یك‌عشر از منافع آن ها را بدولت بپردازد.

این‌است‌سوادفرمان. (ارائه‌نمودند)

و در سیزده سال‌قبل یعنی ۱۳۳۱ هجری اعلانی از طرف وزارت فوائدعامه‌طبع‌و منتشرشده‌است که‌این‌عین اعلان‌است. بنده میخوانم:

اعلان رسمی با مهر وزارت فوائد عامه - چون اغلب فرامین که در باره استخراج معادن‌وتأسیس کارخانجات‌وطرق و شوارع و امتیاز پاره منابع‌وغیره‌رسیده است.

در هیچ یك از وزارت خانه‌مربوطه ثبت و سواد ندارد

باین جهت ممکن‌است‌در موردبعضی امتیازات درآتیه زحمات ومشکلاتی برای اولیای دولت و صاحبان امتیاز تولید شود.

علیهذا بموجب این اعلان بعموم اخطار می‌شود‌کاز‌تاریخ‌اول حوت ۱۳۳۱ تا دوماه برای سکنه طهران و چهارماه بسا کنین‌سایر ولایات مهلت داده‌میشود که درظرف این‌مدت هر کس هرفرمان‌امتیاز نامه ودستخط بهرشکل ودرهر خصوص داشته باشد باطلاع وثبت وزارت‌فوائد عامه برساند هرگاه تا انقضای مدت معینه دراین باب تسامح وغفلت شد و ازطرف دولت امتیازات واختصاصاتی اعطا گردید هیچکس حق نخواهد داشت

که‌بموجب‌فرامین ودستخط ها واحکامی که‌ارائه نکرده حق تقدم‌برای خودفرض وادعا نماید (ازطرف وزارت محمود) و بعد درچهاردهم‌ذی‌حجه‌سنه ۱۳۲۵ تصویب نامه بعنوان قانون موقتی معادن‌در کابینه مرحوم علاءالسلطنه صادر میشود که ماده پانزدهم آن‌ازاین قرار است.

ماده‌پانزدهم: هرگاه صاحب‌امتیازش ماه‌بدون‌عایق‌فوق‌العاده‌درمعدنی کار نکرد دولت میتواند امتیازرا از اوسلب نماید ولواینکه اقساط مالیاتی رامرتبا‌پرداخته باشد.

خلاصه اینکه‌فرمان حاج علی اکبر امین معاون اگرصحیح و بی عیب هم باشد.

(همهمه‌بین‌نمایندگان)

دکترمحمد خان مصدق-عرض کردم اگرتأمل‌بفرمائید:

اگرصحیح‌وبی‌عیب هم باشدبواسطه اعلان دولت‌و تصویب نامه هیئت وزراء ازدرجه‌اعتبار ساقط است زیرا‌معدن کار شده ونه تا اول اسد ۱۳۳۱ هجری که اعلان وزارت فوائد عامه برای‌ثبت معادن معین نموده‌فرمان‌مزبوربثبت‌رسیده است وبعد دردوسال‌قبل یعنی‌در ۲۱ حوت ۱۳۰۲ که‌ظاهراً با وزارت فوائد عامه آقای حاج عزالممالك مصادف‌بوده‌است قطعاًعرض نمیکنم.

برای‌اینکه‌اگرآقای‌حاج‌عزالممالك در این تاریخ بمجلس می آمدندو ازچنین اعلان‌مضر‌بی‌اطلاع‌عندخودشان‌تکذیب‌فرمایند وزارت مزبوره اعلانی صادر می کند که هرکس فرمان‌واسنادی‌دارد بایددروزارت فوائدعامه ثبت نماید

ازهفدهم سرطان ۱۳۰۳ که‌مصادف با کفالت آقای مشارالدوله است فرمان ملکیت حاج علی‌اکبر امین معاون‌در وزارت مزبوره‌ثبت می‌شود.

(همهمه بین نمایندگان)

طهرانی‌و کازرونی-غلط‌است

دکتر مصدق-در صورتی که همین فرمان رامتعاقب اعلان ۱۳۳۱ هجری‌در وزارت فوائدعامه که‌برای ثبت‌ارائه‌نموده بودند وزارت مزبوره بچهانی که‌بنده‌نمی خواهم عرض کنم قبول نکرد وازثبت آن امتناع نموده‌است

خلاصه اینکه بعدار ثبت معدن نفت بعنوان اجاره بچند نفرانتقال یافته‌واخیرا شرکتی بنام‌شرکت‌نفت خوربیان‌باسرمایه پنج میلیون تومان که اساس نامه‌شرکت مزبور.

اگر صحیح باشد) بموجب اطلاعی که بنده‌رسیده، است شرکاء بامشورت آقای داور قبل از وزارتشان تهیه‌شده و برطبق مقررات قانون تجارتی که‌اخیرا ازمجلس شورای‌ملی گذشته است‌درادارہ ثبت اسناد طهران به ثبت‌رسیده ومبلغ‌دو هزارتومان‌به تصویب‌رسیده وبمبلغ‌دو هزارتومان هم باداره مزبوربابت حق تمبر پرداخته اند وهر یك‌ازاین‌فقرات که آقای‌وزیر فوائد عامه بادلیل‌تکذیب فرمایند آنچه که‌بفرمایند صحیح‌است

خلاصه فعلابنده خواب‌نیستم وبیدارم چاه‌نفت‌نیست‌وچاهها‌است.

معدن‌نیست‌ومعادن است. امتیازنیست‌و مالکیت است زیرافرق امتیازومالکیت‌این است که امتیاز محدود بزمان است‌ومالکیت محدودبزمان نیست واگر امتیاز این‌معادن هم درموقع‌دادن‌امتیازمعادن‌صفحات‌شمالی بکسی داد شود

منافعی بیش ازصدی ده که درفرمان نوشته اند عاید میگردد.

درنتیجه بعرض آقایان‌محترم میرسانم که تا این درجه وظیفه یك‌ایرانی است که اگر وکیل هم‌نباشداز‌منافع وطن خودش دفاع نماید

(غالب نمایندگان-صحیح‌است)

ولی برای آسایش خود بتمام‌مقدسات عالم قسم یاد می کنم که دیگر در این موضوع عملا وکتبا اقدامی نکنم‌وچون مملکت صاحب دارد البته هرچه‌را که‌دولت ومجلس صلاح میدانندخواهند فرمود.

سواد فرمان واعلان وزارت فوائد عامه‌را هم بمقام‌ریاست تقدیم‌می‌نمایم.

آقاسیدیعقوب-کار غلطی کرده‌اند

یاسائی-اجازه‌میفرمائید بنده اطلاعاتی دارم راجع باین‌قضیه عرض کنم.

رئیس-این‌موضوع مطرح نیست. پیشنهاد آقای‌آقا میرزا شهاب‌راجع به دستور.

(بشرح آتی قرائت‌شد)

بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون بودجه‌راجع‌بورثه‌حاج علی‌باباداده‌شود‌لوایح‌جزءدستورامروزشود.

آقا میرزاشهاب - یك‌رأی‌در مجلس راجع بورثه حاج‌علی‌باباداده‌شدولی‌مجدداً یك لایحه از طرف دولت بعنوان اصلاح آن‌رسیدوبکمیسیون بودجه ارجاع‌شد که برنفع دولت‌است وبصورت دو ماده‌در آمده و بمجلس تقدیم‌شده و مذاکره زیاد هم ندارد.

مختصر مذاکره داردو اگررأی‌داده شودهم یك‌رشته‌فقیر وبیچاره آسوده‌میشوند و هم‌درآتیه نفعی برای دولت‌خواهدداشت برای اینکه ماده که قبلا گذشته است مشمول قانون وظایف نیست‌و این‌ماده که حالا تنظیم شده است و آنجا رأی داده میشود این مستمری را هم مشمول قانون وظایف‌میکنند که بعداز ۱۰ سال‌قطع‌خواهد شد.

رئیس-آقای حائری‌زاده

(اجازه)

حائری‌زاده - بنده با پیشنهاد آقا میرزاشهاب‌موافقم که‌درجلسه آتیه‌جزءدستور شود.

اگربنا باشد هرروزدستور راعرض کنیم یك مدت مدیدی وقت‌ماصرف‌تعیین دستورمیشود. استدعا میکنم‌قبول‌بفرمایند برای دستور آتیه باشد امروز را بهم نزنند

آقا میرزا شهاب - بنده موافقم

رئیس - جزء دستورجلسه آتیه می شود. پیشنهادآقای روحی

(بهمضمون‌ذیل‌قرائت‌شد)

پیشنهاد می کنم که لایحه‌دولت‌خصوص مخارج مجلس مؤسسان در قسمت مقدم دستوروواقع شود

روحی - عرض کنم. این لایحه وقت زیادی را اشغال نمی کند شاید بیش از دودقیقه‌وقت مجلس را اشغال‌نکنند. هم جمعی‌را که ازولایات آمده اندار بلاتکلیفی بیرون می‌آورد وهم حیثیات و اعتبارات دولت‌رعایت شده

رئیس - مخالفی ندارد

(گفتندخیر)

رئیس - خبر کمیسیون‌بودجه‌راجع‌به مخارج‌مجلس مؤسسان

(بمضمون‌ذیل‌قرائت‌شد)

ماده دوم - قانون مورخ ۱۷ آبانماه ۱۳۰۴ دائربا‌جازه پرداخت پنجاه هزار تومان مخارج انتخابات مجلس مؤسسان ملغی میشود

رئیس - شوردر کلیات است آقای دست‌غیب

(اجازه)

دست‌غیب - موافقم

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو-موافقم

رئیس - مخالفی ندارد

(اظهاری نشد)

رئیس - رای می گیریم برای ورود درمواد. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثرنمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول

(بشرح فوق‌قرائت‌شد)

رئیس - آقای دست‌غیب

(اجازه)

دست‌غیب - بعد ازیك مخالف

رئیس - آقای دکتر آقایان

دکتر آقایان - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی می گیریم بماده اول آقایانی که موافقند قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شدماده دوم

(بمضمون سابق خوانده‌شد)

رئیس - مخالفی ندارد

بعضی ازنمایندگان - خیر

رئیس - رای میگیریم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثرقیام نمودند)

رئیس - تصویب شد شور در کلیات است مخالفی ندارد ؟

(مخالفی نبود)

رئیس - رأی میگیریم با ورقه‌نسبت باین قانون که مشتمل بردو ماده است

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ اوراق رأی تمام شد

استخراج آراء بعمل آمده نتیجه اینطور حاصل شد.

عده حضار ۹۲

ورقه سفید علامت قبول ۶۰ ورقه

ورقه کبود علامت رد ۲

رئیس - عده حضار ۹۲ با کثریت ۶۰ رأی تصویب شد.

اسامی موافقین - فتح‌الله میرزاهرمزی میرزاعلی‌خان خطیبی • ارباب کیخسرو میرزا عبدالله خان معتمد • یحیی زنگنه آقا سید کاظم یزدی • کی استوان • آقا شیخ جلال • آقا سید ابوالفتوح • محمد هاشم میرزا • اسمعیل خان‌قشقائی محمد تقی خان اسعد • میرزا جواد خان خوئی • یاسائی • سهراب‌خان‌ساگینیان میرزا حبیب‌الله خان کمالوند • سیف‌الله خان اسکندری • میرزا عبدالحسین‌صدر میرزا زین‌العابدین‌رهنما • اخگر • ناصر ندامانی • آقا شیخ هادی طاهری • میرزا یدالله خان • میرزا محمود خان وحید • رضا خان افشار • میرزا عبد - العزیز مفتی • میرزا ابراهیم‌خان‌سهراب زاده • سید علاءالدین بهبهانی • میرزا آقاخان‌دیوان بیگی • حبیب‌الله خان شادلو • میرزا محمدخان معظمی • میرزا مهدیخان زاهدی • آقاسید یعقوب • شیخ محمد علی طهرانی • دکتر ضیائی عصر انقلاب • دکتر امیر خان اعلم • دست غیب • سلیم ایزدی • آقا رضا خان مهدوی • امیر حسینخان بختیاری • صدرائی • روحی • دکتر حسینخان بهرامی • محمد ولی خان اسدی ۱۰ اکبر میرزا • شیروانی • میرزا محمد نجات • حسنعلی خان فرمند • شیخ‌الاسلام‌ملایری حاج‌سید عبدالعلی طباطبائی دیبا • دکتر آقایان • آشتیانی • میرزا محمد تقی ذوالقدر • فرج‌الله‌خان کردستانی آصف میرزا حسینخان اسفندیاری • سلطان ابراهیم خان افخمی • آقا رضا تجدد میرزا سید حسن کاشانی • هایم •

اسامی مخالفین - آقایان حاج آقا اسمعیل عراقی • الموتی •

رئیس - پیشنهاد جمعی از آقایان راجع‌بدستور

(بشرح‌ذیل قرائت‌شد)

امضا کنندگان ذیل‌پیشنهاد میکنیم که قانون استخدام مستخدمین‌مجلس جزء دستور امروزشود(سلطانی- دست غیب - شیروانی • هاشم آشتیانی • علی رضا الحسینی)

رئیس -آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - البته چون مدت کمی برای مجلس بعقیده‌شخص بنده‌باقی است مطالب مهمتری که هست‌آنها باید جزو دستورشود و بنده ازنقطه‌نظر اینکه مدتی است قانون استخدام مستخدمین مجلس از کمیسیون گذشته وخبرش هم داده شده بایستی علی‌ای تقدیر یك تکلیفی برای مستخدمین معین کرد که بعد از آن که مجلس تمام شد عرض نمیکنم‌حقوق نمی گیرند میگیرند

ولی تکتیف قطعیش باید معین شود باصطلاح وقتی اینجا تکلیف قطعیش معین شود بهتراست‌از این که بیرون‌تکلیف قطعیش معین‌شود

مستخدمین اینجا مقدم هستند که تکلیف‌قطعیشان معین شود تاسایر جاها باین‌جهت عقیده بنده‌این‌است که اول این مسئله جزءدستورشود

رئیس - آقای حائری‌زاده

(اجازه)

حائری‌زاده - بنده مخالف نیستم‌با این‌پیشنهاد که این مسئله جزوز دستورشود ولی‌آقایان ملاحظه میفرمایند امضائی که پای این‌ورقه هست یوسف عدل است و آقای‌قائم مقام مخبر کمیسیون‌امروزحضور ندارند واگر آقایان موافقت بفرمایند که جزو دستور جلسه آتیه باشد بهتراست و تمام‌قضایائی که جزو دستورشده است در راپرتهائی که داده‌شده ازمسائل مهمی‌بوده دولت از مجلس‌خواسته

این‌بدبختیهائی‌هم که دوسال‌است‌در مجلس متحصن هستند باید‌تکلیفشان‌معین شود

راجع‌بتأدیه قروض‌دولتی لایحه آمده وراپرتش هم مدتی دردست آقایان هست وچندین‌دفعا هم‌جزودستور شده امروزهم جزو دستور هست آیا انصاف‌است که‌این مسئله ازدستور خارج شود وآن‌لایحه را که مخبرش هم حضور ندارد جزو دستور بگنیم

جمعی از نمایندگان - مخبر حاضر است.

رئیس - رأی گرفته‌می شود باین پیشنهاد

دست غیب - سوء تفاهم شده اجازه میفرمایند

رئیس - سوء تفاهم نیست خودشان متقاعدشدند لازم نیست هرچیز را تکرار کنیم رأی میگیریم باین‌پیشنهاد آقایانی که موافقندقیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام‌نمودند)

رئیس - تصویب‌شد. خبر کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی راجع به قانون استخدام مستخدمین مجلس شورای ملی. ماده اول

(بشرح آتی‌قرائت‌شد)

ماده اول خدمت رسمی اداری در مجلس شورای ملی عبارتست از داشتن شغل ثابتی که بر حسب شرایط این قانون و بموجب حکم رسمی داده میشود

رئیس - کسی اجازه نخواسته‌است؟

یکنفر از نمایندگان - پیشنهادی شده است

رئیس - حواس بنده جمع است. پیشنهادی راجع بماده اول رسیده قرائت میشود

(بشرح‌ذیل قرائت‌شد)

اعضا واجزای اداری مجلس‌شورای ملی از مستخدمین رسمی مملکت تانصویب قانون مخصوص مشمول مواد۱۶ و۲۳ و۲۵ و۲۸ قانون استخدام کشوری خواهندبود

تبصره- آخرین ارتقاء رتبه اعضاء و اجزای اداری‌مجلس مادامی که درمجلس سمت استخدام دارند ازحدود‌درتبه۷ مصرحه درماده(۱۰) قانون استخدام کشوری‌تجاوز نخواهدنمود

رئیس -آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - نظر بتراکم‌امور در مجلس‌شورای ملی ونبودن وقت ازحاصل شدن مقصود مباشرین در نظر گرفتند که برای‌تسهیل امروایشکه تمامی‌آن‌قسمتهائی که ممکن‌است حقوق مستخدمین مجلس‌را تاوقتی که قانون مفصلی برای آنها‌بگذرد و محفوظ‌بدارد‌وهمطابقه‌هم‌باقانون‌بکند‌یك‌موادی معین شود

از این جهت این مواد پنجگانه را پیشنهاد کردند که‌ازنظر ریاست محترم هم گذشت‌ازنظر آقای مخبرهم گذراندیم که در صورت موافقت مجلس هم‌همین مواد فعلا تصویب شود که وقت ضایع نشود یعنی وقت صرف کارهای لازم دیگر‌بشود تاموقع‌بدست بیاید که یك قانون‌مخصوصی دردوره آتیه نوشته‌شود این بودنظر مباشرین واین‌پیشنهادرا‌تقدیم کردیم

رئیس-آقای مخبر

شیروانی مخبر - یك موادی از این چندماده که پیشنهاد شده‌است برای بنده فرستاده‌اند برای اینکه همانطور که‌آقای ارباب توضیح دادند وقت مجلس تضییع نشود وزودتر تکلیف مستخدمین‌مجلس‌تمام شوددرصورتیکه مانع‌نظامنامه نداشته‌باشد بنده‌قبول میکنم

رئیس - مانع‌نظامنامه که‌ندارد ماده پیشنهادی‌است درصورتی که کمیسیون‌موافق باشد میتواند قبول کند آقای کازرونی فرمایشی دارید

کازرونی -بنده‌عضو کمیسیون‌نیستم

رئیس - آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - بنده اجازه نخواسته‌ام

رئیس -آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسیدیعقوب - بنده ازاین بیاناتی که آقای ارباب فرمودند.....

رئیس - شما عضو کمیسیون هستید؟

آقاسیدیعقوب - کمیسیون فوق‌العاده است. کمیسیون رسمی‌نیست

رئیس-در نظامنامه فوق گذاشته نشده‌است‌بین کمیسیون فوق‌العاده‌وغیر فوق‌العاده. کمیسیونی که مجلس باورأی بدهددرسمی‌است

کازرونی-بمنزله ماده‌اصلی‌است

رئیس - رأی گرفته می‌شود به ماده اول. پیشنهاد یك مرتبه دیگرقرائت میشود ورأی‌میگیریم

آقاسید یعقوب - موادش را نمیدانم چیست؟

رئیس - بی اجازه‌صحبت‌نکنید اجازه بگیرید‌حرف بزنید

(ماده اول پیشنهاد بشرح گذشته قرائت‌شد)

رئیس - رأی گرفته می شود باین ماده

حائری زاده - اجازه‌میفرمائید

رئیس-بفرمائید

حائری زاده - چون مخبر کمیسیون این ماده را قبول کردند و بمنزله ماده اصلی است اگر اجازه می فرمائید موافق و مخالف درش صحبت بکنند

رئیس - مذاکره کافی شده است

حائری زاده - ماده عوض شده‌است

رئیس - عوض درصورتی‌است که برود به کمیسیون وثانیاً رایرت جدید بیاید آن هم در صورتی است که قابل توجه شود ارجاع به‌کمیسیون شود والاماده بااصلاح فرقی‌نمی کند رأی‌گرفته میشود باین ماده آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم خبر کمیسیون دیگر مورد ندارد ماده دوم این پیشنهاد قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

ماده دوم - میزان حد اقل رتبه اول خدمت برطبق قانون بودجه مجلس درهر سال معین میشود

رئیس - بجای ماده چهارم این رابرت است ماده چهارم هم بعرض مجلس میرسد

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده - چهارم - مقرری مستخدمین اداری مجلس بتناسب ذیل معین می شود

(۱) به تعیین بودجه مملکتی

(۲) مقرری مادون

باضافه ثلث اصل (۳) مقرری مادون باضافه ثلث اصل (٤) مقرری مادون باضافه نصف اصلا (٥) مقرری مادون باضافه سه ربع اصل (۱) طبقه چهارم مقرری مادون باضافه دو ثلث اصل طبقه سوم مقرری مادون باضافه دو ثلث اصل طبقه دوم مقرری مادون باضافه دو ثلث اصل طبقه اول

مقرری مادون باضافه یك مقابل اصل.

تبصره - درصورتیکه تا آخر فروردین ماه اقل حقوق بودجه مملکتی بتصویب مجلس نرسیده باشد اقل حقوق سال قبل بطور علی الحساب مأخذ تعیین و پرداخت حقوق اعضاء اداری مجلس شورای ملی قرار داده خواهد شد.

رئیس آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - بنده متاسفانه امروز اینطوری کهراجع باین قانون پیش آمد من که ملتفت نشدم چه شد می نویسد:

قانون مخصوصی برای مستخدمین اداری مجلس بگذرد فلان ماده و فلان ماده از قانون استخدام کشوری برای مستخدمین اداری مجلس قبول میشود.

آنوقت ماده ۱٦ را می خوانند بعد باز یك تبصره اضافه می شود که در قانون استخدام کشوری نیست بهرجهت اگر قانون مخصوص بعد می خواهیم بگذرانیم پس این رابرت کمیسیون را باید کنار گذاشت و اگر این قانون باید بگذرد که ماده بماده باید مطرح شود پس آن ماده که رأی دادید که بعد بموجب قانون مخصوص چیست؟ بنده که نفهمیدم !! مگر اینکه یك کسی توضیح بدهد و بنده ملتفت شرم

مخبر - اصل موضوع این است که میخواهیم در این آخر مجلس اعضاء و اجزاء مستخدمین مجلس بلانکلیف نباشند یعنی مثل تمام کارکن های این مملکت که یك قوانینی حقوق و رتبه و همه چیز آنها رامحفوظ می دارد اجزاء مجلس هم ازاین حقوق وحق بهره مند شوند.

در اینجا دیدیم اگر بخواهیم شور دوم اصل خود قانون استخدام مستخدمین مجلس را مطرح قرار بدهیم ممکن است چندروز وقت مجلس را که مایك کارهای مهم داریم بگیرد و باین جهت آقایان موافقت نکنند که جزء دستور شود.

چنانچه خود بنده وچند نفر از نمایندگان در این چند روزه پیشنهاداتی کردیم و مجلس نپذیرفت و رأی داده نشد که جزء دستور شود در خارج کلیه مذاکراتی با آقایان مباشرین و مقام ریاست و چند نفر از نمایندگان در این باب کردیم که یك راه قانونی پیدا کنیم که ازحدود و مقررات نظامنامه و نظامات داخلی مجلس منحرف نشود باشیم ضمناً یك تکلیفی هم برای مستخدمین مجلس تا افتتاح دوره ششم معلوم کرده باشیم که یك قانونی حقوق اینها را محفوظ بدارد تا یك مجلس پردامنه پیدا کنیم و اصل قانون خودشان را بگذرانیم و برای اینکه این موضوع همان نظامنامه تطبیق کند و وقت مجلس هم گرفته نشود در خارج اینطور قرار شد که اصل قانون مطابق نظامنامه مطرح شود.

برای اینکه همانطور که فرمودند ما این را اگر بخواهیم یك چیز تازه قرار بدهیم باید طبع ونشر شود و شور اول و شور دوم بشود وبه کمیسیون برود واوقات مجلس را بگیرد.

بنابر این اصل قانون که حالا شور دومش است مطرح میشود و این چندماده را مخبر کمیسیون بعنوان پیشنهاد از طرف کمیسیون قبول میکند که هم مطابق نظامنامه رفتار شده باشد و هم تکلیف مستخدمین معین شده باشد تا بعد یك فرصتی بدست بیاید و بتوانیم یك قانون بهتری بگذرانیم ولی در عین همین پیشنهاد هم اگر آقایان نظریاتی داشته باشند و کلماتش را بخواهند تغییر دهند ممکن است که بنده قبول کنم حالا لازم نیست که عیناً همین عباراتی که نوشته شده باشد عباراتش را اصلاح بکنند بنده هم ممکن است قبول کنم

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - موافقم

رئیس - با چه موافقید؟

دست غیب - با رابرت

رئیس - آقای ارباب

(اجازه)

ارباب کیخسرو - موافقم

رئیس - ماده چهارم رابرت کمیسیون مطرح است نه ماده پیشنهادی وقتی که مذاکره در این کافی شد آنوقت ماده پیشنهادی مطرح میشود.

آقای ارباب

(اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده تصور میکنم بآرائی که بماده اول داده شد دیگر ماده چهارم هم موضوع ندارد چون در ماده اول که رأی داده شد در آنجا اشاره بقانون استخدام داشت و در آنجا معین امت پس دیگر در اینجا ذکر رتبه ها و حقوق لازم نیست ازاین جهت در این ماده بطور خلاصه حد اقل حقوق نوشته شده است بهمان ترتیب بودجه معین خواهد شد

رئیس - ماده ٤ راجع بقسمت الف مطرح است چون در آنجا نوشته شده است بسته به تعیین بودجه مملکتی است و در پیشنهاد موکول ببودجه مجلس شده است - راجع باین قسمت است.

آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده نمی دانم این قانون چه صورتی را بخود میگیرد؟

آن رابرت پیش را که ماچاپ کرده بودیم درجه بندی که برای مستخدمین مجلس شده بود نسبت بقانون استخدام کشوری که مطالعه می کردیم می دیدیم یك صرفه جوئیها شده است که از نقطه نظر بودجه بصرفه مملکت است حالا ما داریم آنرا لغو می کنیم و کور کورانه اینجا یك رائی می دهیم و نمیدانیم تفاوت چیست.

از این جهت بنده باهمان ماده رابرت سابق موافق هستم چون در این پیشنهاد نمیدانم تفاوت بودجه چه اندازه پیدا می کند

اگر چنانچه آقای مخبر توضیح بدهند که در سایه تغییر این ماده چهار ما اضافه بودجه پیدا نمی کنیم و نسبت به آن حساب پیش بر خسرج مجلس افزوده نمی شود بنده موافقم والا مخالفم.

مخبر - ماده چهارم این قانون عیناً از قانون استخدام کشوری تا رتبه هفت اقتباس شده یعنی قانون استخدام کشوری نه رتبه است ما برای مستخدمین مجلس هفت رتبه قائل شده ایم.

یعنی ترتیب رتبه بندی و ارتقاء را عیناً ازروی قانون استخدام کشوری قرار دادیم.

فقط دو رتبه را حذف کردیم و در ماده بعدی که در این پیشنهاد می آید رعایت آن دو رتبه را کرده اند - یعنی آن دو رتبه را در حق مستخدمین مجلس قائل نشده اند. در ماده پیش هم همینطور ذکر شده.

رئیس - برحسب رائی که نسبت بماده اول داده شده خیلی از مواد خبر کمیسیون طبعا منسوخ می شود من جمله قسمت اعظم ماده چهار این خبر که بعرض آقایان رسید فقط درقسمت اول یعنی قسمت الف ماده چهار در رابرت قید شده است مقرری مستخدمین اداری با تعیین بودجه مملکتی خواهد بود اینجا پیشنهاد می شود که حداقل مقرری رتبه اول خدمت برطبق قانون بودجه مجلس خواهد بود فقط فرقش این است و این برای حفظ استقلال بودجه مجلس است - مذاکرات کافی است؟

آقا سید یعقوب - بنده عرضی دارم.

رئیس بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده برای استحضار خاطر آقایان عرض می کنم که آقای رئیس حفظ حقوق بنده را نفرمودند - عرض میکنم یك ماده را میخوانند مال قانون استخدام سابق - ما که اطلاع نداریم که آقای مخبر این ترتیب را با آقای ارباب قرار دادند بخیالمان همان قانون سابق است هیچ صحبت نمی کنیم مذاکراتهم کافی میشود

آنوقت یکدفعه آن ماده خوانده می شود و مخبر هم قبول می کند و مذاکرات هم کافی شده است و آنوقت هم آقای رئیس می فرمایند که مطابق نظامنامه مذاکرات کافی شده است.

ببینی وبین الله این معنای مشورت است؟ یك لایحه که ما ابداً اطلاع نداریم هیچ ماده گذرانده اند.

این پنج ماده طبع و توزیع نشده و ما هیچ چیز را اطلاع نداریم یك دفعه مخبر هم میگوید قبول کردم - چه چیز را؟ آن چیز را که ما اطلاع نداریم.

این است که من از مقام ریاست استدعا می کنم که امر بفرمایند آن موادی را که آقای ارباب پیشنهاد کرده اند طبع و توزیع بشود که ما مستحضر بشویم آنوقت مطرح قرار بدهند از این جهت این را بنده نمیتوانم قبول کنم.

مخبر - عرض می کنم نظامنامه مجلس یك مقرراتی را منظور کرده است که اگر از آن مقررات هر کس استفاده کند گمان نمیکنم گناهی کرده باشد.

بعلاوه بنده با اکثریت اعضاء کمیسیون هم در این باب مشورت کردم با اینکه حق داشته ام خودم ازطرف کمیسیون قبول کنم.

ولی بازهم با اعضاء کمیسیون مذاکره کردم آن ها هم موافقت کردند فلسفه اش هم آن بود که عرض کردم.

آخر مجلس است و بایستی در آخر مجلس تکلیف اعضاء هم معین شود.

رئیس - اگر فرمایش آقای آقاسید یعقوب را قبول کنیم لازمه اش این است که بعد از این هر پیشنهادی هم که خودشان بخواهند بکنند چون دیگران اطلاعی ندارند باید قبلا طبع و توزیع شود.

کافی است مذاکرات؟

(گفتند - بلی)

رئیس - رأی می گیریم بماده دوم

بپیشنهاد آقایانی که موافقند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده پنجم راپورت سابق.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ٥ - در سال اول خدمت درهر رتبه حداقل مقرری آن رتبه داده میشود و تفاوت بین اقل و اکثر که از سال دوم خدمت در یك رتبه ممکن است داده شود تا آخر سنوات در آن رتبه نباید از یك ششم مقرری همان رتبه تجاوز نماید.

رئیس - این ماده هم بنظر بنده مشمول ماده اول می شود. آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - بنده برخلاف حضرت آقای رئیس نمی دانم مشمول ماده اول میشود یا دوم یا سوم؟

حقیقة بنده که نمیدانم و از یکعده از آقای طرف راست وچپ خودم هم هرچه می پرسم می گویند نمیدانیم و حالت بهت دارند. اینطور قانون ازمجلس گذراندن باین ترتیب سابقه بسیار خوبی نخواهد بود.

چند نفر از نمایندگان - این طور نیست

کازرونی - بنده راجع بخودم که نفیفهم عرض می کنم به آقایانی که از مباشرین درخارج تحقیقاتی کرده اند و با آن ها مذاکراتی کرده اند عرض ندارم. من راجع بخودم و رفقای خودم که نمی توانیم عرض میکنم که ما بایستی از قانون مستحضر باشیم که بتوانیم دانسته رأی بدهیم.

اگر رای ندهیم مسئول رای ندادن هستیم. اگر رای بدهیم باید بدانیم به چه چیز رای می دهیم این طرز را بنده مخالفم چرا که نمی دانم و حالت بهت دارم.

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - درمطالب مهمه مملکتی این حالت بهت را پیدا نمیکنند در این مطالب جزئی که آقایان خودشان موضوع را ملتفت هستند والتفات هم با اصل مطلب دارند حالت بهت پیدا میکنند نهایت این است که گوش نمیدهند نمیدانند مطلب چیست

مطلب اینست که قانون استخدام مجلس ازمجلس گذشت یعنی بفرموده آقای آقا سید محی الدین (که اگر حرف نزنند ملتفت می شوند) یکشورش گذشت شور دوم هم مطرح است و بناست از مجلس بگذرد

اشخاصی که نظامنامه مجلس درست بنظرشان بود فکر کردند که اگر شور دوم بخواهد ماده ماده بگذرد تقریباً (حالا من خاطر نیست) صدوچند ماده است ودر این جلسات آخر مجلس پنج شش جلسه مجلس را صرف میکند و برای اینکه آقایان مخالف و موافق فرمایش زیاد میکنند شاید جلسات زیادی را اشغال کنند. آمدند وفکر کردند که وقتی که این قانون طرح میشود عوض آن صد ماده دو ماده سه ماده یا چند ماده پیشنهاد بکنند آن ماده ها را هم مخبر کمیسیون از طرف کمیسیون قبول کنند واین تقریبا یك جلسه میشود وبجای آن صد ماده هشت ماده یا نه ماده موقتا معین میشود

آنوقت آقا میفرمایند ما حالت بهت داریم برای اینست که یك توجهی بنظام نامه مجلس نمیکنند

اگر یك ماده مطرح شود یك کسی بخواهد پیشنهادی بکند راهش چیست؟ راهش اینست که قبلا طبع وتوزیع بشود آیا راهش اینست که قبلا بنظر آقای کازرونی و آقای آقا سید یعقوب برسانند؟

آقا سید یعقوب - بله بله باید بفهمیم

دست غیب - اینطور نیست وقتی که ماده مطرح است نظام نامه مجلس یا خوشبختانه یا بدبختانه اینطور است که پیشنهاد کننده وقتی ماده مطرح است باید پیشنهاد کند. آنوقت سرجای ماده که مطرح است یا سرجای دو ماده یا سه ماده این اصلاح نوشته می شود آن وقت آقا می گویند باید طبع وتوزیع بشود؟ پیشنهاد در بین الشورین باید طبع وتوزیع بشود؟

والا کجا طبع وتوزیع میشود حالا فرض بفرمائید ماده چهار یا پنج (علی سبیل المثل) مطرح است یك پیشنهادی آقای ارباب می کنند مخبر هم قبول میکند. خوب آقا گوش بدهند یا با اصل ماده موافق هستند یا مخالف.

اگر با اصل ماده موافق هستند حرفشان را بزنند واگر مخالف هستند صبر کنند و آن ماده پیشنهادی را گوش بدهند (فرع بر گوش دادن است) ببینید آن ماده پیشنهادی موافق باعقیده خودشان هست یا نه؟

اگر موافق است رای بدهند والا مطابق عقیده خودشان پیشنهادی بکنند این قاعده نظامنامه مجلس است قانون استخدام مجلس راهم که باینصورت در آورده اند که شما بخیالتان یکمطلب مهمی است - مطلب مهمی نیست این برای این است تا وقتی که دوره ششم افتتاح میشود و آنوقت اصل اساس قانون و لایحه می آید مطرح میشود یك تکلیفی برای مستخدمین معین شود.

حالا آقای امیر حسین خان بختیاری هی پشت سر بنده میگویند من باز نمیفهمم شما فارسی نمیفهمید سهله فارسی عرض میکنم ....

(همهمه نمایندگان)

افسر - بایشان برمیخورد

دست غیب - نمیگویم نفهمیدند - آقای افسر اگر بهشان برخورد توضیح می دهم معنی اینکه می گویم نمیفهمید نه اینکه فارسی را نمیفهمید یعنی اینکه من گفتم فارسی گفتم اگر ایشان گوش بدهند متفت میشوند تعجب ندارد بهت ندارد - صبر می کنند تا ماده پیشنهادی قرائت می شود اگر با آن هم عقیده هستند رای می دهند والا پیشنهاد میکنند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس علی ای حال ماده پنج و شش و هفت و هشت و نه مورد ندارد ماده ده به عرض آقایان میرسد.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۱۰ - مدت خدمت در ادارات مجلس مدت خدمت در سایر ادارات مملکتی محسوب میشود و همچنین ایام خدمتی که مشمول قانون استخدامی کشوری باشد در موقع قبول مستخدمی در ادارات مجلس درباره او منظور خواهد گردید

یاسائی - بنده اخطار نظامنامه دارم. اجازه میفرمائید

رئیس - بفرمائید.

یاسائی - بنده این جریان را کاملا بر خلاف نظامنامه میدانم مطابق اینماده که میخوانم ماده پنجاه و هشت

وقتیکه مباحثات لایحه بطور کلی ختم شد باید مواد آن لایحه یك یك مباحثه شود رئیس دراین خصوص ازمجلس رای میخواهد اگر درباب مباحثات ماده بماده رای داده نشد رئیس رد لایحه را اعلام مینماید واگر مباحثات ماده بماده قبول شد شروع بمباحثات شده درباب هریك ازمواد واصلاحات راجعه مذاکرات بعمل می آید پس از آن درخصوص شورثانی مجلس رای میدهند

درشورثانوی (که آلان مورد مذاکره است) درخصوص هریك ازمواد لایحه و اصلاحات راجعه رای گرفته میشود بعد از این ترتیبات یك رای قطعی در کلیه لایحه داده میشود (دراین جا نوشته است در شورثانی درخصوص هریك ازمواد لایحه یا اصلاحاتش باید رأی گرفته شود در ماده اول آقای ارباب یك پیشنهادی کردند که فلان ماده وفلان ماده قانون استخدام قبول میشود تا بعد که قانون مخصوصی برای مستخدمین مجلس تصویب شود

بعد یك مرتبه ماده دو وسه را رأی گردیم و بماده چهارم رابرت کمیسیون رسیدیم در صورتیکه مواد رابرت کمیسیون باید یکی یکی مطرح شود

حالا هم ماده پنج وشش وهفت را رأی گردیم وماده فلان را میخواهیم و عقیده بنده این است که اگر بایستی این مواد حذف شود باید رای داده شود و حذف شود والا دو ماده را رأی گذاشتیم وماده بعد را بچسبانیم این معنی ندارد.

رئیس - آقای یاسائی نماینده محترم درست دقت نکردند در صورتی که نسبت بمواد بطور انفراد رای گرفته میشود که ماده را مجلس تصویب نکند که ناسخ سایر مواد باشد ماده اول را که مجلس رای داد چند ماده الغاء شد بنابراین دیگر مورد ندارد ماده دهم بعرض مجلس میرسد

(بشرح سابق خوانده شد)

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - عرضی ندارم

رئیس - آقای دست غیب

دست غیب - عرضی ندارم

رئیس - آقای زعیم.

زعیم - عرضی ندارم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده درماده پیشنهادی که بعد مطرح میشود عرضی دارم والا در اینجا که نمیتوانم عرضی بکنم

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - منهم نسبت بماده پیشنهادی عرضی دارم

رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند؟

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است.

رئیس - ماده سوم پیشنهادی بعرض میرسد.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده سوم - سابقه خدمت مستخدمین مجلس درادارات دولتی وبالعکس جزء سابقه خدمت رسمی محسوب وترتیب تقاعد و وظیفه آنها برطبق قانون کشوری خواهد بود (مگر درمورد تبصره ماده اول حد اثر کسور تقاعد به صدی شش محدود است)

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - دراینجا یك اضطراب فوق العاده بآقایان دست داده واین برای این است که آن چهار ماده که در اول تذکر داده شده التفات نفرموده اند کتاب قانون اینجا هست برای اینکه هر یك از آقایان بخواهند موادش را مطالعه بفرمایند واما راجع باین ماده که دراینجا

نسبت بکسور تقاعد آنها استثنائی قائل شده اند برای این است که درتبصره ماده اور ذکر شده است کسانیکه در مجلس سمت استخدام دارند تاوقتی که در مجلس هستند بیش ازدرجه هفتم ترقی نخواهند کرد واگر بادارات دولتی رفتند آنوقت مشمول آن دوم رتبه خواهند شد پس نسبت بکسور تقاعد آنها هم چون تادرجه هفتم بیشتر ترقی نمی کنند دودرصد کسر کردیم و گفتیم تاوقتی که در مجلس هستند صدی هشت را که معمول آنجاهست باید بپردازند دراینصورت مطابقه کامل با قانون میشود وتضادی هم حاصل نمیشود

رئیس - آقایانیکه اجازه خواسته‌اند عضو کمیسیون نیستند

مخبر- گویا پیشنهادات دیگری هم شده است بفرمائید قرائت بکنند

زعیم - پیشنهاد بنده را هم بفرمائید قرائت بکنند.

رئیس - وقتیکه ماده پیشنهادی را کمیسیون قبول کرد آنوقت پیشنهاد شما مورد ندارد پیشنهادی که تکلیفش معلوم نیست نمیشود اصلاحی بر آن پیشنهاد کرد ولی برای اطلاع آقایان قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم - کسر تقاعد از پیشنهاد حذف شود.

زعیم - اجازه میفرمائید

رئیس - تا تکلیف آن پیشنهاد معلوم نشود نمیشود نسبت بان اصلاح پیشنهاد کرد.

مخبر- اگر پیشنهاد های دیگری نرسیده است بنده عین پیشنهاد راقبول می کنم.

رئیس - کدام پیشنهاد را

مخبر- همین ماده سوم را

رئیس - مخبر ماده سوم را قبول کردند حالا پیشنهاد آقای زعیم مطرح است توضیح بدهید.

زعیم - بنده قبلا راجع بفهم خودم در خصوص نظامنامه میخواهم عرایضی بنمایم

مثلا اگر یک شخصی یک پیشنهادی تقدیم کرد آیا قبل از آنکه درخصوص آن پیشنهادی رای بگیرند ممکن است اصلاح بر آن پیشنهاد قبول بشود یا خیر؟

بعقیده بنده اول اصلاح بر آن پیشنهاد است بعد اصل پیشنهاد والا اگر پیشنهادی قبول شود دیگر اصلاح بر آن پیشنهاد مورد ندارد باین جهت بود که بنده قبل ازاینکه دراصل پیشنهادرای گرفته شود این اصلاح را تقدیم کردم

موضوع پیشنهاد بنده راجع است به حذف میزان کسر تقاعد این جا بنده میخواستم یک توضیحی بدهم اساس این قانونی که حالا ما وضع می کنیم یعنی این پیشنهادی که شد وبجای آن قانون پذیرفته شد این است که مستخدمین مجلس هم درحکم مستخدمین کشوری بشوند.

دراینصورت دیگر لازم نیست که میزان کسر تقاعد آنهارا موافق این قانون معلوم کنیم.

مؤسسه قاعده مؤسسه مخصوصی است که دروزارت مالیه هست وکارش هم درقانون معین است و اینکه گفته می شود صدی هشت بعنوان تقاعد می گیرند این برای اشخاصی است که دوسیه خدمتشانرا درست نکرده‌اند و این زحمت رابخودشان نداده‌اند که بروند معین کنند. اول خدمتشان از کی شروع میشود والا وقتی که این زحمت را بخودشان دادند ومعلوم کردند اول خدمتشان کی است و چه مدت خدمت دارند در خود قانون مصرح است اشخاصی که مدت خدمتشان فلانقدر است باید چه میزان بعنوان تقاعد بدهند.

علیهذا هریک از مستخدمین مجلس هم که دوسیه خدمتش را مرتب کردمیزان کسر تقاعد اومعلوم است واین تعیین مادر قانون که حد اقل آن ازصدی فلان وحد اکثر آن از صدش تجاوز نخواهد کرد مناسبت ندارد برای اینکه وقتی آن مستخدم رفت ودوسیه خودش رانظم کرد کسر تقاعد برش ملحوظ است و عقیده بنده این است که این کسر تقاعد حذف شود.

مخبر- بنده درست ملتفت نشدم که اساسا ایشان مخالفند که تقاعد از حقوق آنها کسر شود یا اینکه می فرمایند عینا مطابق قانون استخدام کشوری ازحقوق آنها کسر شود.

زعیم - مقصود قسمت ثانی است که فرمودید.

مخبر- بلی اگر شما رتبه ها را نه رتبه قرار می‌دادید حق داشتید که صدی هشت هم از حقوق آن‌ها بعنوان تقاعد کسر کنید.

ولی شما برای مستخدمین مجلس هفت رتبه قائل می‌شوید بهمان دلائل هم باید کسر تقاعدشان را کمتر کنیم این است که در این جا مخصوصا اسم برده شده است به مناسبت اینکه مستخدمین کشوری نه رتبه دارند و مستخدمین مجلس هفت رتبه میزان کسور تقاعد اینها هم کمتر باشد.

رئیس- رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای زعیم آقایانیکه موافقند قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته می‌شود باصل ماده سوم ...

آقاسید یعقوب- پیشنهاد بنده راجع بدستور است وعقیده‌ام است.

حائری‌زاده - بنده هم دردستور پیشنهادی نفهمیدم. حالا ممکن است سایر آقایان فهمیده باشند خوبست آقایان با بنده همراهی کنند واین مسئله بماند برای فردا که بنده هم بفهمیدگی رأی خودم را بدهم

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - راجع بمسئله نظامنامه که آقای رئیس جواب فرمودند واما کلمه اخیری که آقای حائری‌زاده گفتند که برای فردا جزو دستور گذاشته شود تا مجلس بامطالعه رأی بدهد بنده عرض میکنم طبع و توزیع که نمیشود.

(حالا آقای آقاسید یعقوب هم کوک می‌شوند که میگویند طبع وتوزیع نمی شود) یعنی نظامنامه داخلی! اجازه نمی‌دهد پیشنهاداتی که درشور دوم میشود (بطوری که آقای حائری‌زاده فرمودند) اگر مخبر قبول کرد ودرحکم ماده اصلی شد این‌ها طبع وتوزیع شود وبه آقایان داده شود.

این عبارات راوقتی که موادقانون مطرح است بمقام ریاست تقدیم میکنند اگر قبول کرد درحکم ماده میشود وباید فی‌المجلس تکلیفش معلوم شود.

اما اینکه آقای حائری‌زاده وسایر آقایان پیشنهاد کرده‌اند که از دستور خارج شود اگر میخواهند اطلاعی بر اطلاعاتشان افزوده شود که این پیشنهادات طبع و توزیع نمی شود وهمینطور که الان درمجلس مطرح است جلسه آتیه هم جزو دستور شود همین است برای اینکه این پیشنهادات در دوسیه ریاست مضبوط است فرداهم که جزو دستور شود بازماده دهم را میخوانند. ماده پیشنهادی راهم میخوانند بعد ماده دوازدهم را میخوانند وماده پیش نهادی هم خوانده میشود پس چیزی بر اطلاع آقایان افزوده نمیشود.

اینکه فرمودند ممکن است ملتفت نشده باشند دراغلب مواقع بنده می بینم آقایانی که ملتفت نشده‌اند میفرستند پیشنهاد را میآورند و مطالعه میکنند بعد پس میفرستند.

الان هم هریک از آقایان ممکن است ماده پیشنهادی را بخواهند وومطالعه کنند و ملتفت شوند والا حالا ازدستور خارج شود و فردا مطرح شود این بی نتیجه است.

این است که بنده معتقدم این ماده بگذارد وتکلیف مستخدمین معلوم شود ودر دوره ششم هم اگر میل داشتند ممکن است تجدید نظر بکنند.

رئیس - رأی گرفته میشود بپیشنهاد آقایان آقایانی که موافقند قیام فرمایند

(عده برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. چند دقیقه تنفس داده می‌شود

(دراینموقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس ازنیمساعت مجددا تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای زعیم راجع بماده سوم رسیده است (بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قسمت آخر از مگر در مورد تبصره اول الی آخر ماده حذف شود.

زعیم - درقسمت اخیر این ماده پیشنهادی نوشته شده است مگر درمورد تبصرهٔ ماده اول حداکثر کسور تقاعد بصدی شش محدود است.

بنده قبلا در آن اصلاحی که پیشنهاد کردم توضیح دادم ولی گویا توضیح من ناقص بود و آقای مخبر هم درست متوجه نشدند بعد در خارج بعرضشان رساندم حالا هم عرض میکنم که کسر تقاعد اصولا یک ودیعه ایست که مستخدم میگذارد برای روز درماندگی خودش

که در انتهای خدمتش باو مسترد بکنند بترتیبی که قانون معین کرده و این کسر مربوط است بسنوات خدمت و ابدا مربوط برتبه شخص مستخدم نمی شود.

مثلا اگر یکنفر مستخدم بیست و پنج سال در رتبه دوم یا سوم بماند صدی هشت بهش تعلق میگیرد ولی یکنفر دیپلمه که ممکن است در عرض هفت سال یا هشت سال برتبه مدیر کل برسد بنا بر قانون فقط صدی پنج بعنوان تقاعد خواهد داد و در ماده ۶۹ قانون استخدام کشوری کاملا این مسئله معین شده ومی نویسد:

اولا برای مستخدمینی که در حین اجرای این قانون کمتر از ۵ سال خدمت دارند تا موقع تقاعد صدی پنج و نیم.

ثانیاً برای مستخدمینی که بیش از ۵ و کمتر از ده سال خدمت دارند تا موقع تقاعد شش در صد.

ثالثاً برای مستخدمینی که بیش از ده و کمتر از پانزده سال خدمت دارند تا موقع تقاعدش شش و نیم در صد.

چهارم برای مستخدمینی که بیش از پانزده و کمتر از بیست سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هفت در صد.

بالاخره ششم برای مستخدمینی که بیش از بیست و پنج سال خدمت دارند تا موقع تقاعد هشت در صد.

بناء علیهذا این کسر تقاعد ابدا مربوط برتبه اشخاص نیست و بنده گمان میکنم قید این نکته که صدی شش از حقوق مستخدمین مجلس کسر شود با کثر آنها ضرر می خورد و با آن نظری که نمایندگان دارند ومیخواهند اسباب آسایش مستخدمین مجلس را فراهم نمایند این ماده نقض غرض می شود.

این است که بنده پیشنهاد کردم این قسمت آخر حذف شود و به آقای ارباب هم توضیح دادم و برای آقای مخبر هم تفسیر کردم و گمان میکنم اگر قبول بفرمایند هیچ اشکالی نخواهد داشت.

مخبر - نظر بنده همانطوریکه آن وقت هم عرض کردم این بود که بمناسبت آن دو رتبه که از مستخدمین مجلس کسر می‌شود این صدی هشت راهم صدی شش قرار بدهیم و با این ترتیب هم بنده مخالف نیستم و قبول می کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای سلیمان میرزا هم در همین زمینه است و با حذف این عبارت تامین می شود دیگر راجع باین ماده پیشنهادی نیست آقای امامی هم پیش نهاد تجزیه کرده بودند ولی دیگر مورد ندارد.

رای میگیریم بماده سوم بضمیمه تبصره با حذف آن جمله که آقای زعیم پیش نهاد کردند وآقای مخبر هم قبول کردند آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

بهتر این است که آقای مخبر هم موافقت بفرمایند و گمان میکنم که مجلس هم موافق باشد که بقیه این راپرت به کمیسیون بر گردد ودر آن مطالعه بشود و ثانیا راپرت دهند.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

مخبر - بنده هم قبول میکنم.

وزیر پست و تلگراف - خواهشمندم لایحه راجع به تفاوت قیمت علبق که به مجلس تقدیم شده و از کمیسیون بودجه هم گذشته است جزو دستور آینده گذاشته شود.

رئیس - در آخر جلسه تکلیفش را معین میکنیم پیشنهاد آقای افسر راجع به جزء دستور شدن لایحه الغاء باج راه‌ها است ولی چون هنوز راپرتش حاضر نشده است امروز جزء دستور نمیشود ومیماند برای جلسه آتیه.

جمعی از آقایان پیشنهاد کرده‌اند که اصلاح قانون استخدام کشوری جزء دستور شود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

امضاء کنندگان پیشنهاد می نمائیم قانون استخدام کشوری جزء دستور امروز شود - یاسائی - اسکندری - صادق اکبر - سهراب ساکنیان - یحیی - زنگنه - محمدعلی امامی خوئی - وحید سعد - ضیاء

رئیس - آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - این پیشنهاد محتاج به توضیحاتی نیست وازدهان آقایان نمایندگان محترم برای اصلاح این قانون حاضر است فقط چیزی که لازم است تذکر بدهم اینست که ما نباید مسئله فوری و غیرفوری را مثل فوریت در وزارتخانه‌ها بگذاریم مبتذل شود.

مجلس بپیشنهاد طرح آقای اتحاد رای داد بفوریت که جزء دستور شود وهنوز مطرح نشده بنده از آقای رئیس خواهش می‌کنم که این مسئله را رعایت فرمایند و تکلیف این طرح هم زودتر معلوم شود.

رئیس - اختیار بامجلس است بنده که در این باب اختیاری ندارم

آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - بنده اساسا موافقم که این لایحه بگذرد ولی علاوه بر اینکه خبرش حاضر نیست وقت مجلس هم مضیق است ویک وقت نظری هم دراین لایحه میخواهد زیرا امروز راپرتش بدست ما رسیده است بعضی مواد را الغو وپارهٔ را اصلاح و پارهٔ را بجای خود باقی گذارده‌اند و بنده موافقت میکنم که درجلسه آتیه جزء دستور شود.

رئیس - آقای اتحاد

(اجازه)

اتحاد - میخواستم عرض کنم که این راپرت دوشوری است و چنانچه آقایان اجازه بدهند که جزء دستور شود یکشورش تمام میشود بعلاوه آقایان اعضاء کمیسیون هم حاضرهستند وموافقت می فرمایند که یک شور آن بشود وهر کس هم اصلاحی دارد پیشنهاد کند

رئیس - مخبر حاضر نیست.

یاسائی - بماند جلسه آتیه در درجه اول جزء دستور شود.

رئیس - پیشنهاد آقای افسر وآقا شیخ جلال راپرتش حاضر نیست

لایحه دیون دولتی ازماده سوم مطرح است ماده سوم قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - وزارت مالیه هر سال مبلغ ده هزار قران بعنوان جایزه تادیه خواهد نمود در هر سهم پنجاه تومانی نمره ۱ جائزه در هر سهم صد تومانی نمره دو جایزه در هر سهم پانصد تومانی نمره ده جایزه ودر هر سهم هزار تومانی نمره بیست جایزه ثبت خواهد شد

نمرات جایزه ها مسلسل واز یک تا هشتاد هزار خواهند بود بدارنده هر یک از بیست سهمی که درقرعه نمرات جایزه ها استخراج می‌شوند مبلغ پنجاه تومان بعنوان جایزه پرداخت خواهد شد

وزیر مالیه - راجع باین ماده تقاضا می کنم چون ماده اول ودوم بکمیسیون ارجاع شده و بواسطه آن دو ماده یک اختلافی پیدا خواهد کرد این ماده هم بر گردد بکمیسیون

رئیس پیشنهادی هم ازطرف دکتر آقایان رسیده است چون ماده ۳ بکمیسیون ارجاع خواهد شد این پیشنهاد هم بکمیسیون مراجعه میشود. ماده چهارم

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده چهارم - اسهامی که بموجب این قانون صادر میشود پنج درصد آن ها در اول اسفند ماه ۱۳۰۰ و پنج درصد دراول اسفند ماه هر یک از سنوات مابعد آن به ترتیب مقرره ماده سوم استرداد خواهد گردید.

رئیس - این ماده هم موردندارد چون مربوط شده است بماده ۳ وماده سه هم باید در کمیسیون تکلیفش معین شود.

وزیر مالیه - نظر بهمان پرداخت صدی پنج است دردر این ماده تفاوتی پیدا نمیکند واشکالی هم نخواهد داشت زیراد راین جا منظور اینست که درهر سال صدی پنج ازفروش دولت پرداخته شود که بیست ساله تمام شود

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - چون در اینجا کیفیت تأدیه ووقت تادیه راز کر میکند عقیده بنده اینست که همانطور که آقای رئیس فرمودند مربوط بماده سوم که در آنجا اصلاحاتی را که درنظر دارند درنظر بگیرند وراپرتش رابدهند

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - مخالفم

مخبر - یک اشتباهی تصور میکنم آقای کازرونی فرموده باشند بین سهام و جایزه چون نظری که دولت داشته این بوده است که فروض را بفاصله ۲۰ سال باید پرداخت و ترتیب پرداختش را قرار داده است که در اول اسفند ماه هر سال این سهامی را که منتشر کرده است بشکل قرعه صدی پنج آنها را از بین سهام استخراج کند و بپردازد این مربوط بجایزه نیست وترتیب جایزه هم منافاتی با این اصل ندارد.

رئیس - آقای نظامی

(اجازه)

نظامی - مخالفم

رئیس - بفرمائید

نظامی - گمان میکنم هیچیک از آقایان با این لایحه مخالف نباشند زیرا طلب را باید گرفت و بدهی را باید داد ولی ما اساساً نمی‌دانیم این قرض که دولت دارد بچه اشخاصی مقروض است.

بنده عقیده‌ام این است که اسامی اشخاص و طلبشان در اینجا معلوم باشند برای اینکه اغلب اشخاص را بنده می‌بینم که ادعای طلب از دولت میکنند وحال آنکه مدیون هستند.

مثلی است معروف و مشهور که گفته می‌شود بدهکار را که فرصت دادی طلبکار

می‌شود و همینطور یك اشخاصی را می‌بینم که واقعاً یك طلب حقه ازدولت دارند که بآنها داده نشده پس هیچ ضرری ندارد که اسامی طلبکار ها را ما بدانیم و آنوقت یك فکر اساسی برای آنها بکنیم.

فلان کارو انسرآدار یا علافی که گاه داده است وجوداده است نمی شود گفت طلب و آنکسی هم که برای شهریه ادعای طلب می کند گفت طلب.

بهر حال اینجا دو قسمت است یك قسمت اینکه دولت پول داشته باشد و از صندوقش پول بدهد و قسمت دیگر این که از طلب خودش وصول کند وبقرضش بدهد.

من می‌بینم دولت بیش‌ازطلبی که مردم‌ازش دارند‌ازمردم‌طلبکاراست پس خوبست است‌ازمطالبات خودش وصول کندو بقرضش بدهد. چون‌بودجه مانشان می‌دهد که ما چنین پولی نداریم که بآنها بدهیم و طلب کار ها را هم اگر پولشان رابهشان بدهیم دیگر لزومی ندارد جایزه هم به آنها بدهیم.

مقصود بنده این است که باید اولا اسامی اشخاص و طلبشان معین باشد و ثانیاً اشخاصی که یك چیزهای دستی داده‌اند جو و کاه داده‌اند اینها طلب شان مقدم باشد. بعلاوه از مطالبات دولت وصول شود و باینها داده شود

وزیر مالیه- اظهاراتی که آقای نظامی می‌فرمایند راجع باین ماده نیست و این اظهارات مربوط می‌شود بماده اول اینجا فقط اشاره‌شده باینکه این سهامی که طبع می‌شود و تقسیم می‌شود درهرسالی صدی ۵ آن باید پرداخته شود.

البته آن اظهاراتی که دارند ممکن است آنموقعی که آن ماده مطرح است بفرمایند و اگر هم دقت بفرمایند ملاحظه خواهند فرمود که طلب هائی که حق است پرداخته می‌شود و آنهائی که طلب ندارند بآنها چیزی داده نمی‌شود.

جمعی از نمایندگان- مذاکرات کافی است.

رئیس- پیشنهاد آقای دکتر آقایان (باین مضمون خوانده شد)

ماده ٤ را بترتیب ذیل پیش نهاد میکنم.

ماده ٤- هرساله در مدت اسفند ماه وزارت مالیه نمره‌های اسهام که جایزه برده‌اند بانضمین مبلغ جائزه در جرائد سه‌مرتبه بیك هفته فاصله اعلان خواهد نمود وهرصاحب جائزه ایکه در مدت دو سال بعد از آخرین اعلان جائزه خود را کتباً مطالبه‌نماید مبلغ جایزه مذکور ضبط خواهدشد.

دکتر آقایان - پیش نهادا تیکه بنده درسه‌ماه‌اول کردم از آنجائیکه در خارج یك مذاکراتی شد و ممکنست توافق نظر بین‌وزارت مالیه و کمیسیون راجع باین ۳ ماده اولیه پیداشود این‌ماده چهارم هم در امتداد آن‌مواد است اینجاترتیب پرداخت جایزه‌را معین میکند.

وقتی بناشد اسهام در تمام مملکت توزیع‌شود درخیلی از اوقات پیش‌می آید که یك جایزه را یك کسی برده است و دولت بایستی بایك ترتیب معین اعلان کند که‌همه‌مردم‌اطلاع‌پیدا کنند

اما راجع بجایزه دولت نبایستی مثل مطالبات حساب آنهارا درمدت بیست سال داشته‌باشد.

اگر در مدت دو سال صاحب طلب آمد ومطالبه کرد فبهاوالا‌ضبط خواهدشد برای اینکه تولید زحمت نشود و دولت مجبورنباشد یکقسمت از این جایزه‌ها را که‌قطعاً بلا تکلیف‌خواهدماند حساب خودش را برای آنها معوق بگذارد و مخصوصاً درموقعیکه جایزه‌معین می شود باید بفوریت گرفته‌شودواگرسه‌چهارسال فاصله پیدا کند ممکنست تولید اشکال کند وبایستی در آن تاریخی که جایزه استخراج‌شده است معلوم‌شود که این‌سهم مال کیست.

وزیرمالیه - اینجاآقای دکتر آقایان گویا اشتباه فرموده‌اند چون این ماده چهار مربوطه بجایزه‌نیست ومربوط‌به‌اصل موضوع است ومی گوید این‌سهامی راکه طبع‌ومنتشرمیکنند‌درهرسالی‌دراول اسفند ماه آن سال‌صدپنج از این سهام‌را باید پولش‌را بپردازند والبته این‌مربوط‌بجایزه نیست راجع به مسئله جایزه چون ماده‌سه در کمیسیون‌بنا‌ست‌اصلاح‌شوداصلاح‌خواهد شد.

رئیس - عقیده کمیسیون‌چیست

مخبر - نظر آقای دکتر آقایان در ماده۳ وقتی اصلاح‌شودتأمین خواهد شد پیشنهادایشان‌هم‌بیاید در کمیسیون ودر آنجا مطالعه‌شود

رئیس - رأی می گیریم بپیشنهاد آقای دکتر آقایان‌آقایانیکه قابل توجه می‌دانندقیام فرمایند

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل‌توجه‌نشد. چون‌سئوالی ازبنده‌شده است من‌باب تذکرعرض‌میکنم که این‌لایحه یکشور بیشتر ندارد برطبق قسمت دوم ماده‌پنجاه‌ونه نظامنامه داخلی چون این‌تقاضابرای‌مخارج‌مخصوصی شده است یکشور خواهدداشت پیشنهادآقای دکترمحمدخان‌مصدق

(بشرح‌ذیل‌خوانده‌شد)

بنده پیش‌نهاد می‌نمایم که ماده چهار حذف‌شود.

دکترمحمدخان مصدق - دراین ماده چهار بنده مخالف هستم. درماده۳هم مخالف بودم ولی چون آقای وزیرمالیه خودشان‌پس گرفتندچیزی‌عرض نکردم و ایکن چون این دوماده یکقدری بهم مربوط است لازمست‌هم دراین‌ماده و هم درماده۳مختصری‌عرض کنم

اولا درماده‌سوم که‌مینویسد. یك جائزه‌داده‌میشود. معمولادر اروپا وقتی که یك‌قرضی میخواهند بکنند اوراقی چاپ می‌کنند وآنوقت یکمنفعت قلیلی‌برایش معین می کنند وبعد یك جائزه هم دولت معین‌میکند که دروقت تادیه پول‌نسبت‌بهر ورقه که اول شود و دوم‌وسوم شود یك مبلغی جائزه داردواین‌درمعنی‌یك‌وجه‌تشویق کننده‌است.

برای اینکه آن‌پولی را که دولت میخواهد قرض کند وتنزیلش کم‌است‌مردم مثل اینکه لاطار می کشند و یك کسی بخیال اینکه مبلغی ببرد این اوراق دولتی را خریداری‌میکند تنزیلش کم است‌شاید درموقع تادیه پول ورقه‌اش اول شود یا دوم شود واین‌وجه‌را بگیرد، دراین‌موقع که دولت بخواهد از کسی‌پول‌بگیرد این جائزه بنظر بنده منطق‌دارد چنانچه در اروپا هم‌هست ولی در موقعیکه میخواهد بیك کسی پول بدهند دیگر جائزه ندارد.

این جایزه لك‌لکانه‌اش است؟دولت طلبش را میدهد دیگر جایزه میخواهد چه کند؟

درماده۳ وماده٤ که الان مطرح مذاکره است بنده اساسا مخالف هستم که‌این وجوه درمدت بیست سال تادیه شود.

زیرا چنانچه عرض کردم دولت در اروپا وقتی قروض خودش‌رامی پردازد دیون خودش را میدهد چون فرع بمردم میدهد یك‌قسمت از آنهارا درهرسال‌بقرعه معین میکنند هرقسمتی که دریك سال‌بقرعه درآمد پولش را میگیرد و وقتی اصلش پرداخته شد دیگر فرع ندارد ولی آن قسمتش که میماندچون‌فرع‌برش‌تعلق‌میگیرد اهمیت ندارد

ولی درموقعی که‌دولت‌بیك‌بیچاره‌های بدبختی فرع‌نمیدهد دلیل‌ندارد قرعه‌بکشند وبگویندسال‌اول‌هرکس‌قرعه بنامش‌درآمد باومیدهیم واگربنامش درنیاید بیست سال دیگربخواهندطلب اورا بدهند؟ این‌معنی ندارد.

وقتی که دولت فرع میدهد بیك کسی البته میبایستی قرعه بکشند وباسم هر کس زودتردرآمد باوبدهند ولی وقتی که دولت بکسی فرع‌نمیدهد دیگرقرعه یعنی‌چه؟که‌اگریك کس‌بدبختی‌سبب شد وقرعه بنامش در نیاید بیست سال دیگر پولش‌را بدهند.

این منطق‌ندارد وبایستی بیك‌صورت دیگر این‌را درست‌کرد دولت میخواهد یك پولی را بیك اشخاصی بدهد بسیار خوب اگرپولی دارد که تمام مطالباتش‌را میدهد واگرمیخواهد سالی یك مبلغ معین بدهد تومان شماربهمه بدهد

اگرطلب مردم صحیح‌است علت‌اینکه‌قرعه بکشند چیست؟

قرعه برای وقتی‌است که‌مردد باشند وقتی‌تردیدنباشدوهمه‌مردم‌طلب‌کارهستند.

البته‌بایستی تومان شمارطلب‌همه‌را بدهند اینهم یکقسمت.

ولی در موضوع خود لایحه بنده‌یك عرایضی دارم که عجالتاًاگر عرض کنم خارج از پیشنهاد است و می گذارم برای ماده‌اول.

وزیر مالیه- در قسمت‌راجع‌بماده‌سه چون حالامطرح نیست‌جوابش رامو کول میکنم بموقعی که حاضرشدامادرقسمت‌ماده چهار که‌فرمودند:

دولت در نظر داشت که‌اگر برایش ممکن بشود تمام این‌پولها را همین حالا بدهد خیلی‌هم میل دارد که اگر کسی هم طلب دارد طلب او را یکمرتبه بپردازد.

ولی چون بودجه مملکت اجازه‌نمی‌دهد مجبور است بیك‌ترتیبی‌پرداخت کند که بودجه مملکت هم اجازه آن را بدهد.

ضمناً درماده۸هم‌یك شرحی نوشته شده که اگر وسائلی پیدا شود برای خالصجات وغیرذلك که یك ترتیبی بشود که آنها فروخته‌شود و مجلس‌اجازه‌بدهد زودتر این سهام پرداخته‌شود ولی عجالتاً دولت چون بیش از آنچه پیشنهاد کرده که سالی دویست هزار تومان‌بپردازدنمی‌تواند بپردازدوبیش از این‌محل‌ندارد‌باید باقساط‌پرداخته‌شود.

ولی در قسمت تومان‌شمار که‌فرمودند در ترتیب پرداخت دونظرهست‌نظردولت این است اشخاصی که کمترطلب دارند و یك‌طلب های جزعی دارند آنهامقدم‌باشند بر آنکسانی که طلب های کلی دارند و از روی این اصل دولت این‌لایحه‌راتنظیم کرده تفاوت در این‌قسمت‌است.

اینکه آقای دکتر مصدق فرمودند بطور تساوی داده شود دولت اینطور در نظر داشته که ملاحظه از اشخاص ضعیف شده‌باشد.

البته آنکسی که ۵۰ تومان‌صدتومان طلب دارد پرداخت آن‌بنظردولت‌لازم‌تر است از آنکسی که دو هزار تومان‌یا ده هزار تومان طلب دارد‌وازاین‌جهت آنه رامقدم داشت.

رئیس-آقای‌مخبر

(اجاره)

مخبر-پیشنهاد حذف را از طرف کمیسیون بنده نمی‌توانم قبول کنم بسته بنظرمجلس است.

رئیس-رأی‌می گیریم بقابل‌توجه‌بودن پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقایانی که‌قابل توجه می‌دانندقیام‌فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس-قابل توجه شد. ماده‌پنجم.

وزیر مالیه- ماده پنجم هم می‌ماند.

رئیس - چطور می ماند؟ توضیح بدهید.

وزیر مالیه- چون‌راجع بپرداخت‌صد و سهام جایزه است و ممکن است در کمیسیون راجع باین مسئله یك‌چیزی در نظر بگیرند.

از این جهت عرض کردم‌بماند و بعد طرح‌شود.

رئیس-ماده٦

(بشرح ذیل‌قرائت‌شد)

ماده٦- هیچیك از اسهام فوق‌الذکر معتبر نخواهد بود مگر آنکه‌بامضاوزیر مالیه و رئیس کل مالیه و خزانه‌دار کل رسیده باشد.

رئیس-آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی- بنده مخالفتی ندارم لیکن در جائیکه مواد اصلی بکمیسیون ارجاع شده این مواد که متفرع بر آنها است بنده گمان می کنم مذاکره‌در آنها چندان موردی‌نداشته باشد.

از این جهت پیشنهادی هم کرده‌ام که‌فعلا از دستور خارج‌شود دیگر بسته بنظرآقایان‌است

رئیس- پیشنهاد ایشان قرائت می شود.

(بشرح ذیل قرائت‌شد)

بنده پیشنهاد میکنم لایحه ازدستور خارج‌شود.

مخبر- علتی راکه نماینده‌محترم‌ذکر کردند این بود که چون دوسه ماده اول رجوع بکمسیون شده‌لایحه‌ازدستورخارج شود ولی علتش را درست توضیح ندادند.

بنده آنچه مطالعه کردم دیدم جهت ندارد لایحه از دستور خارج‌شوداین ماده ترتیب امضاء سهام را می‌نویسد که‌باید کی امضاء کند و می‌نویسد بایدرئیس‌مالیه ووزیر مالیه و خزانه‌دار کل امضاء کنند و این هیچ ارتباطی بمواد پیش ندارد و خودش‌یکماده مستقلی‌است که‌بجای‌خودش در موقع گذشتن این قانون‌ذکرش لازم است عیبی‌هم‌نداردوجهت‌ندارد که‌برگردد بکمسیون.

کازرونی - تمام لایحه را عرض کردم.

رئیس - رأی گرفته میشود بپیشنهاد آقای کازرونی آقایانیکه تصویب‌میکنند قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس - تصویب نشد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافیست

رئیس - پیشنهادآقای معتمد

(اینطور خوانده شد)

اصلاح ماده شش‌را بنده از اینقرار پیشنهاد میکنم:

هیچیك‌ازاسهام‌فوق‌الذکرمعتبرنخواهد بود مگراینکه بامضاء خزانه‌داری ورئیس مالیه ووزیر الیه رسیده باشد

میرزا عبدالله خان معتمد - در ماده پیشنهادی کمیسیون نوشته شده است:

هیچیك‌ازاسهام‌فوق معتبرنخواهدبود مگراینکه بامضاء وزیرمالیه ورئیس کل مالیه وخزانه‌دار کل برسد. وحال آنکه بعقیده بنده‌بایستی قبلادراداره خزانه‌داری رسیدگی کنند وامضاء کنندبعد رئیس‌مالیه ودرمرتبه‌آخر امضاء وزیرمالیه باشدترتیب اداریش این‌است

مخبر- این اصلاح منافی باروح‌ماده نیست بنده هم قبول میکنم برای این که ایشان هم موافقت کنند وماده‌زودتر بگذرد.

رئیس - یکمرتبه دیگرقرائت‌میشود وبنا بپیشنهادآقای آقامیرزا شهاب‌اسهام‌هم تبدیل بسهام میشود.

(بشرح‌ذیل‌خوانده شد)

ماده ششم - هیچیك ازسهام فوق - الذکرمعتبرنخواهد بود مگرآنکه بامضاء خزانه‌داری ورئیس مالیه ووزیرمالیه‌رسیده باشد.

رئیس - رأی گرفته میشودبماده‌ششم بطریقی که اصلاح شد آقایانیکه موافقند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اگر آقایان موافق باشند جلسه راختم میکنیم

خاطرمحترم آقایان مسبوق است که روزپنجشنبه که روزجلسه رسمی مجلس‌است عیدولادت حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام است بنابراین آنروزمجلس تعطیل‌خواهد بود.

اگرآقایان موافقت میفرمایند بجای روز پنجشنبه فردا که چهارشنبه است‌جلسه تشکیل شود

کازرونی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید

کازرونی - بنده عقیده‌ام‌این است که هم‌غائب بی‌اجازه نوشته‌اند خواستم‌عرض کنم که‌استجازه کرده بودم

رئیس- پس‌ازمراجعه‌بکمسیون‌اصلاح خواهدشد. آقای افسر

(بعضی گفتند خیر)

رئیس - جلسه روزشنبه سه ساعت و نیم‌قبل ازظهردستور بقیه دستورامروزیك هیئتی بایدمعین‌شوند که برای روزپنجشنبه روزعید برای‌تبریك‌شرفیاب‌حضوراعلیحضرت شوند، تعیین عده‌اش موکول بنظرمجلس است.

افسر- بنده برای جلسه‌آینده قانون استخدام‌را پیشنهاد کرده‌ام

رئیس- فرقی نمیکند دستوررا‌امروز معین میکنیدودرجلسه‌آتیه تغییرمیدهیدپس چرا وقت مجلس‌را میگیرید

هیئتی که باید برای روز پنجشنبه خدمت اعلیحضرت برسد عده شان چقدر خواهدبود؟

بعضی ازنمایندگان - شش‌نفر

(استقراع بعمل آمده آقایان مفصلهٔ ذیل‌بقرعه انتخاب‌شدند)

دکتر احتشام. آقاشیخ جلال. آقا سید ابراهیم ضیاء. میرزا ابوالحسن‌خان پیرنیا. فرج‌الله خان آصف. آقا ملا فرج‌الله

(مجلس سه ربع‌ساعت بعدازظهرختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

سید محمد تدین

منشی علی‌خطیبی

جلسه۲۴۴

صورت مشروح مجلس شنبه‌دهم‌بهمن ماه‌هزار وسیصد وچهار مطابق یازدهم‌رجب‌هزارو سیصدوچهل‌چهار

مجلس دوساعت وربع قبل‌از ظهر بریاست‌آقای تدین تشکیل‌گردید

(صورت مجلس سه‌شنبه ششم بهمن ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند.)

رئیس-آقای رفیع

(اجازه)

حاج‌آقا رضارفیع- قبل‌از دستور

رئیس-آقای یاسائی

یاسائی- قبل‌از دستور

رئیس-آقای شوشتری

شوشتری- بنده راکه غائب بی‌اجازه نوشته‌اند کسالت داشتم استدعا دارم امر بفرمایند بااجازه بنویسند

رئیس- پس از تصویب کمسیون با اجازه ثبت میشود

آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده- اجازه که خواسته بودم برای قبل‌از دستور بودولی چون بنده‌را هم‌غائب بی‌اجازه نوشته‌اند خواستم‌عرض کنم که‌استجازه کرده بودم

رئیس- روز شنبه باشد مخالفی ندارد؟